

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. III. Alius modus quo procedunt nonnulli ut statuunt libertatem Christi
in morte subeunda.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

esse condi-
tionatum,
nec ad soluta-
tum.

cum efficaci Dei voluntati nihil sit quod resistat, ergo. Respondeo omne præceptum positivum esse aliquo modo conditionatum, unde hoc etiam præceptum non fuit omnino absolutum, sed casu quo Christus dispensationem non peteret, non est autem cur hoc modo imponi præceptum à Deo nequeat, cum frequens hic sit præceptorum modus. Nec urget id quod objicit Vasquez, Christum in horto dispensationem hujus præcepti petiisse, quam tamen non obtinuit; Christus enim non omnino efficaciter id petebat, sed solum ostendere volebat mortem sibi secundum naturam humanam fuisse disconvenientem.

XIV.
Quid si
Christus ad
ultimum
vita instantis
pervenisset.

Hinc infero: Etsi ponamus Christum ad ultimum instans præfixi sibi ab æterno Patre vitæ temporis pervenisse, potuisse tamen ipsum etiam in illo nolle mori, cum sciret quocumque instanti dispensationem petiisset, se illam fuisse certissimo obtenturum. Et licet sciverit Christus mortem suam fuisse à Deo præfinitam, hanc tamen præfinitionem sciebat esse solum consequentem, siquæ dependere à liberâ ipsius acceptione, & hoc pacto nihil obstat illius libertati, cum cognitio illa in mortis acceptionem non influeret.

XV.
Hic modus
defendendi
Christi libe-
ratiatem
videtur ex
omnibus
præcedenti-
bus aptissi-
mus.

Hic modus ex omnibus videtur aptissimus ad salvandum quo pacto præcepti impletio, etiam quoad substantiam, fuerit Christo libera, unde licet ita impostum fuisset præceptum ut omnes circumstantiæ fuissent determinatæ, adhuc fuisset libera mors Christo quoad substantiam, cum etiam tunc petere & obtinere potuisset dispensationem.

XVI.
Obicit Chris-
tum ex lege
naturali
charitatis
necessarium
fuisse ad mor-
tendum pro
humano ge-
nere.

Dices tertio: Ex alio capite videtur Christo fuisse necessariam mortem, quoad substantiam; ad hanc enim obligabatur præcepto naturali charitatis, cum mortem suam ad salutem hominum videret esse necessariam, unde videtur debuisse Christum necessariò pati pendendum naturalis vitæ post breve tempus recuperandæ, ob tantum universi humani generis commodum. Respondetur, alias fuisse vias homines redimendi, nec fuisse ex se necessariam mortem Christi; potuisset enim Christus quavis actione hoc præstare, nec si ponamus eum habuisse ejusmodi obligationem ex charitate, tenebatur ad plus præstandum quam ad satisfactionem condignam exhibendam, si autem Pater eam noluisse accipere non stabat per Christum.

XVII.
Potuit Chris-
tus quovis
vita instanti,
vita in-
tentionis di-
cere, Nolo
mori.

Hunc respondendi modum eò plenius proposui, quòd eum valde probabilem judicem. Secundum hanc ergo responsonem existimo potuisse Christum quovis vitæ instanti viâ intentionis, seu intendendo petere dispensationem, dicere: *Nolo mori*. Potuisset etiam quovis instanti liberè dicere: *Volo mori*, imò & liberè etiam dicere: *Volo mori ex obedientiâ*, nunquam tamen dicere potuit: *Volo mori ex obedientiâ liberè*, ad moriendum siquidem ex obedientiâ debebat stare præceptum, hoc autem stante, non fuit liberum Christo, quantumcumque illud primo instanti liberè admisit, non mori; hoc quippe fuisset refragari præcepto, & consequenter peccare.

XVIII.
Res hæc
sæpius
Theologico
declarat.

Res hæc declaratur exemplo: Ponamus Deum hoc pactum tacere cum Petro, eo instanti, quo elucueris actum humilitatis, dabo tibi prædeterminationem physicam ad actum charitatis (in sententiâ dicente prædeterminationem physicam tollere libertatem, de quâ re nihil affirmo) in hoc casu Petrus est liber ad habendam prædeterminationem physicam, eâ tamen positâ non est

liber ad non eliciendum actum charitatis, nulla autem physica prædeterminatio magis quemquam necessitat ad actum aliquem eliciendum, quam præceptum moriendi necessitat Christum ad moriendum, nec ad hoc est liber formaliter & immediatè, sed radicaliter tantum & remotè, quatenus nimirum potuit non acceptare præceptum, illiusque continuationem, ut de actu charitatis proximè dictum est. Hic tamen respondendi modus sufficienter ostendit ipsam mortis substantiam fuisse, saltem mediatè, Christo liberam, cum potuerit causam mortis, nempe præceptum, tollere.

SECTIO TERTIA.

Alius modus quo procedunt nonnulli ut salvent libertatem Christi in morte subeundâ.

ALIAM quorundam video circa libertatem Christi in moriendo procedendi viam: dicunt itaque Christum non habuisse propriè & rigorosè præceptum moriendi, quòdque sub illo omnino peccato obligabat, sed impropiè tantum, quatenus scilicet præceptum significat ordinationem & directionem superioris sub nullo, no veniali quidem peccato per illam obligantis, quales in variis regionibus sunt regulæ, quas religiosi servando veram exercent obedientiam, cum per eas voluntas superioris iis inimeretur, ipsique obsequendo, eise subjiciant & obtemperant. Hunc modum defendendi libertatem Christi in præcepto moriendi tradit & fusè explicat Lorea hic, quaest. 19. disp. 63. plurèsq; alios pro eadem citat, ut Paludanum in 3. dist. 12. quaest. 2. art. 3. Dionysium Carthusianum in 3. quaest. 3. art. 2. & alios: in quâ etiam sententiâ videtur esse S. Chrysostomus Homiliâ 28. in Epistolam ad Hebræos, S. etiam Cyrillus Alexandrinus lib. 7. in Joannem cap. 7. vel alter non exiguæ auctoritatis, si liber ille non sit S. Cyrilli. Nec ab hac opinione alieni videntur alii Patres. Hanc insuper sententiâ ex antiquioribus Theologis tenet Victoria, eamque fusè defendit. Hunc proinde libertatem Christi in moriendo explicandi modum non improbabilem judicat Cardinalis de Lugo hic, disp. 26. sect. 8. n. 100. & Arriaga hic, disp. 42. sect. 2. num. 22. eam censet esse valde probabilem.

I.
Negant ali-
qui Christum
habuisse prop-
riè præcep-
tum moriendi.

Quoad me nihil video cur, saltem quantum ad obedientiam, hæc viâ Christi in moriendo libertas defendi nequeat; nec enim in eâ quidquam apparet veræ & perfectæ obedientiæ repugnans: imò Sanctus Thomas de peculiari ratione obedientiæ loquens 2. 2. quaest. 104. a. 2. hoc genus obedientiæ ait esse perfectius, sic enim habet: *Voluntas superioris, quomodocunque innotescat, est quoddam tacitum præceptum, & tanto videtur obedientia perfectior, quanto expressum præceptum obediendo prævenit, voluntate superioris intellectâ.*

II.
In hac viâ
defendendi
libertatem
Christi nihil
est perfectæ
rationi obe-
dientiæ con-
trarium.

Ceterum contraria sententiâ sacris literis multo est conformior, in quibus sæpe continetur præceptum Christo à Patre fuisse impostum; sic enim Joannis 10. vers. 18. dicit Christus: *Hoc mandatum accepi à Patre meo*: Joannis etiam 15. vers. 10. *Ego Patris mei præcepta servavi*, idèmq; in aliis Scripturæ locis frequenter expressis verbis continetur, unde non leve ex divino verbo

III.
Christo im-
posita fuisse
præcepta,
non semel
restituunt
Scriptura.

sumitur fundamentum asserendi Christo verum & proprium impositum fuisse præceptum.

IV.
Dices: in illis Scriptura testimoniis nulla sit mentio præcepti moriendi.

Dices: Hæc parva faciunt ad præsentem difficultatem, ex prædictis enim locis solum habetur fuisse quidem Christo imposita quædam præcepta, nulla tamen in illis testimoniis sit mentio præcepti moriendi, de hoc autem in præsentem inquirimus, Utrum nimirum ejusmodi ei mandatum dederit Pater, ut illius in moriendo libertas inde minueretur. Contra primò: Si enim de aliis rebus admittatur rigorosa præcepta fuisse Christo imposita, gratis omnino hoc negabitur de præcepto moriendi, cum mors ejus maximi ex omnibus momenti fuerit, rerumque à Christo gestarum, & nostræ redemptionis consummatio, quæque à Patre, dum illum in hunc mundum mitteret, præcipue intendebatur. Contra secundò: Joannis namque 14. sine, illâ ipsâ nocte quâ captus est à Judæis, cum jam iret ad passionem dixit: *Sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio: Surgite, eamus hinc*, nempe ad passionem, ergo hoc erat mandatum illud, de quo ibi loquebatur. Cum itaque vox præceptum, seu mandatum, ut observat Suarez libro 3. de Legibus, cap. 26. semper importet obligationem sub peccato, ex his Scripturæ locis satis clarè inferitur Christum citra dispensationem non potuisse non profundere vitam pro humani generis redemptione. Præceptum insuper, nisi restringatur, accipi à Theologis solet pro vero & proprio præcepto, cum ergo juxta regulam ab omnibus assignatam, Scriptura quando sine incommodo potest, intelligi debeat proprie, hic autem nullum sit incommodum, non est cur ad improprium eam sensum quis detorqueat, sed dicendum, Christum proprium habuisse præceptum moriendi.

V.
Opinio de præcepto latè sumpto parum conducit ad salvandam Christi in moriendo libertatem.

Adde: Etiam si hujus sententiæ auctoribus concedamus non fuisse Christo impositum præceptum rigorosum, sed quale tantum est in quibusdam religionibus, in quibus regulæ non obligant sub peccato, nihilominus est moralis quædam imperfectio regulas illas seu præcepta transgredi, Christus autem, quamvis imperfectiones quas appellant negativas, seu quæ merè in carentiâ majoris perfectionis sitæ sunt, habere possit, nec enim dubium videtur quin actus virtutum intensiores elicere potuerit, quàm de facto elicit, imperfectionis tamen omnis moralis positivæ, qualis absque dubio in hujusmodi religioso esset non observare suas regulas, quantumvis non obligent sub ullo peccato, planè fuit incapax, ergo in hac sententiâ tam fuit Christus necessitatus ad moriendum, quàm in illâ, quæ asserit eum habuisse præceptum proprium & rigorosum moriendi, propter indecentiam scilicet in tali imperfectione morali repertam, ob quam indecentiam Christus hujusmodi imperfectionem habere nullâ ratione potuit.

VI.
Quid de quibusdam ex Græcis

Verum quidem est nonnullos ex Græcis Patribus, & peculiariter S. Chrysostrum subinde insinuare Christum, verum & proprium præ-

ceptum sibi à Patre impositum non habuisse, sed improprium tantum, supra, num. primo explicatum: Unde Homiliâ 7. in Epistolam ad Philippenses Christi obedientiam contra Arianos declarans, sic habet: *O insensati, & amentes! nam & amici nos obediimus, & nihil nos hoc deiecit, ut Filius obedivit Patri, non in servilem conditionem decidens.* Idem affirmare videtur Theodoretus, Theophylactus, & alii. Respondetur: Cum inter Græcos multi extiterint hæretici, Ariani præcipue, qui Christi divinitatem impetebant, ejusque suppositum, in d totum Filium creaturam quiddam esse dictabant, totos in eo fuisse Græcos Patres, ut Christi divinitatem naturam stabili- rent, Filiique etiam suppositum, in hoc mysterio Patri æquale fuisse ostenderent: Unde quicquid imperfectionem, vel per umbram saperet, à Christi supposito secundum se spectato, cui præcepta, & id genus alia adscribebant hæretici, omni conatu amovebant, de humanâ tamen Christi naturâ, nihil hujusmodi negabant, quo sensu dicebat S. Chrysostrum Legislatorem non esse suæ legi subiectum, sicque Christum quâ Deum non habuisse præceptum.

Secundò dici potest, solum negasse hos Patres Christo impositum fuisse præceptum eo modo, Non eo modo cum illis circumstantiis, quibus imponi præcepta solent hominibus, ita nimirum ut invitos ligent, aut quasi Christus præceptis aut legibus indigeat, sicut alii homines indigent, & quoad vim, ut aiunt, legum coactivam; Christus si quidem ultro se divinæ voluntati obtulit, planè- que spontaneè, promptissimòque animo in omnibus Patri obedivit, ac proinde ex nullâ necessitate, ut in nobis contingit, fuit ei impositum præceptum: & hoc sensu Sanctus Chrysostrum Homiliâ septimâ ad Philipp. seipsum declarat. Sanctus Augustinus tamen tractatu 82. in Joannem, & alii ex Latinis proprium à Patre impositum Christo fuisse præceptum affirmant.

Ex quibus à fortiori sequitur non esse admittendum quod docent nonnulli, Christo scilicet præceptum proprium non potuisse imponi. Hoc inquam, non est admittendum, tum quia Scriptura, ut vidimus, ait Christo de facto fuisse imposita præcepta, Scriptura autem, ubi nullum sequitur inconveniens, ut hic non sequitur, in sensu proprio est accipienda. Deinde præceptis naturalibus, ut non mentiendi, non odio habendi Deum, & similibus absque omni dubio Christus tenebatur; quidni ergo teneri etiam potuit præceptis positivis. Tertiò, Christus fuit subiectus Patri, etique quoad naturam humanam inferior; ergo sub hac ratione capax fuit præcepti positivi sibi à Patre impositi: nec ulla in hoc apparet indecentia, magis quàm in subjectione & servitute; nullo ergo modo hoc de Christo videtur negandum, præsertim cum hinc occasionem sumere potuerit ad varios virtutum actus in ordine ad humani generis redemptionem exercendos.